

NHƯ HUYỄN THIÊN SƯ – ĐẠI LÃO HÒA THƯỢNG THÍCH TỪ THÔNG

Bậc Long Tượng Của Phật Giáo Việt Nam

Trong dòng chảy hơn hai nghìn năm của Phật giáo Việt Nam, có những bậc cao tăng đã làm rạng danh Phật pháp, không chỉ bằng đời sống thanh khiết, đạo hạnh và tâm nguyện vị tha của mình, mà còn bằng lời giảng, bằng những tác phẩm dịch thuật, sáng tác để đời. Như những vì sao lặng lẽ soi đường, như ngọn hải đăng giữa đêm dài sinh tử, dẫn dắt bao thế hệ Tăng Ni và Phật tử trên con đường học đạo, hành đạo và liễu đạo.

Trong số những bậc Thạc đức ấy, **Đại lão Hòa thượng Thích Từ Thông – Như Huyền Thiên sư**, chính là bậc long tượng của Phật giáo Việt Nam hiện đại. Một đời tận tụy với giáo dục, hoằng pháp, dịch kinh, trước tác và sống trọn với tinh thần “*vô ngã vị tha*”, Ngài là tấm gương sáng của một hành giả suốt đời lấy giáo pháp, khiêm cung và trí tuệ làm nền tảng hành đạo.

Từ pháp hiệu “Như Huyền”, người đời đã phần nào thấy được cốt tủy của triết lý mà Đại lão Hòa thượng thể hiện trong suốt hành trình hoằng pháp độ sinh: Sống giữa cuộc đời mà không bị cuộc đời ràng buộc; giữa huyễn hóa mà hiển lộ chân như. Cuộc đời của Đại lão Hòa thượng là một bài pháp sống, và sự viên tịch của Người cũng là một lời nhắc nhở thâm sâu về lẽ vô thường mà Đức Phật đã dạy.

**Ta sẽ hòa tan với pháp thân!
Viễn ly căn cảnh viễn ly trần!
Ấm thân vô chủ chừ vô dụng!
Duyên khởi từ không, trở lại không!**
Như Huyền Thiên Sư

I. Thuận thế vô thường – Bậc Thạc Đức viên tịch

Theo thông cáo, vào lúc 12 giờ 40 phút trưa ngày 17 tháng 10 năm 2025 (*nhằm ngày 26 tháng 8 năm Ất Ty*), Đại lão Hòa thượng Thích Từ Thông (Như Huyền Thiên sư) – Thành viên Hội đồng Chứng minh, Chứng minh Ban Trị sự GHPGVN TP.HCM, Hiệu trưởng Trường Trung cấp Phật học TP.HCM đã thuận thế vô thường, thu thân viên tịch tại thiền thất trong khuôn viên Trường Trung cấp Phật học TP.HCM (đường số 8, phường Phước Long, TP.Thủ Đức).

Hưởng thọ 98 tuổi, 76 hạ lạp.

Sự ra đi của Đại lão Hòa thượng là một mất mát to lớn đối với Giáo hội Phật giáo Việt Nam, đối với hàng môn đồ tứ chúng, và đặc biệt là Tăng Ni sinh Trường Trung cấp Phật học TP.HCM, nơi Ngài đã gắn bó, dìu dắt và cống hiến trọn đời mình cho sự nghiệp hoằng pháp, giáo dục.

Ngài ra đi, nhưng tâm gương sáng ngời về hạnh nguyện, trí tuệ và lòng khiêm cung vẫn mãi soi đường cho hậu thế. Cuộc đời và đạo nghiệp của Người là hiện thân cho lời Phật dạy:

***“Hương các loài hoa không ngược bay chiều gió,
Nhưng hương người đức hạnh, ngược gió khắp tung bay.”***
(Kinh Pháp Cú, kệ 54)

II. Tiểu sử và đạo nghiệp

Đại lão Hòa thượng Thích Từ Thông, thế danh Nguyễn Văn Dur, sinh năm Mậu Thìn (1928) tại miền Nam Việt Nam.

Năm 18 tuổi (1945), Ngài phát tâm xuất gia với Hòa thượng Thích Hồng Châu, trụ trì chùa Phù Châu, huyện Cái Bè, tỉnh Tiền Giang cũ (nay là xã Cái Bè, tỉnh Đồng Tháp), và được Bốn sư ban cho pháp danh Nhựt Thuần, thuộc dòng Thiền Lâm Tế Gia Phổ.

Pháp danh Nhựt Thuần xuất phát từ dòng kệ truyền thừa:

導本原成佛祖先

明如紅日麗中天

靈源廣潤慈風溥

照世真燈萬古懸

*Đạo Bốn Nguyên Thành Phật Tổ Tiên,
Minh Như Hồng Nhật Lệ Trung Thiên.
Linh Nguyên Quảng Nhuận Từ Phong Phổ,
Chiếu Thế Chân Đăng Vạn Cổ Huyền.*

Từ những năm 1960, Đại lão Hòa thượng đã nổi danh là một vị giảng sư uyên bác, biện tài vô ngại, giảng pháp tại nhiều đạo tràng ở Sài Gòn – Gia Định và các tỉnh thành.

Đặc biệt, trong nhiều thập niên, giảng đường chùa Vĩnh Nghiêm, Từ Nghiêm và nhiều tông lâm, tự viện từng vang vọng pháp âm trầm hùng và trí tuệ của Ngài, người đã gieo hạt giống Bồ-đề cho vô số người hữu duyên.

Năm 1988, khi Trường Cơ bản Phật học TP.HCM (nay là Trường Trung cấp Phật học TP.HCM) được thành lập, Ngài được cung thỉnh làm Hiệu trưởng và đảm nhiệm trọng trách này suốt 37 năm, cho đến ngày viên tịch.

Trong vai trò ấy, Đại lão Hòa thượng tận tâm truyền trao Kinh – Luật – Luận, trí tuệ Bát-nhã và đạo hạnh thanh tịnh cho nhiều thế hệ Tăng Ni, trở thành biểu tượng mẫu mực của người thầy *“Tiếp dẫn hậu lai, báo Phật ân đức.”*

Ngài từng giữ nhiều trọng trách trong Giáo hội:

- Phó Trưởng ban Trị sự GHPGVN TP.HCM,

- Trưởng ban Giáo dục Tăng Ni (nay là Ban Giáo dục Phật giáo),
 - Thành viên Hội đồng Chứng minh GHPGVN,
- cùng nhiều vai trò quan trọng khác trong sự nghiệp phát triển Phật giáo Việt Nam.

III. Sự nghiệp trước tác – Thơ văn và dịch thuật

Đại lão Hòa thượng không chỉ là một bậc long tượng hoằng pháp, mà còn là một học giả, thi sĩ và nhà tư tưởng Phật giáo.

Với bút danh “Nhu Huyền Thiên sư”, Ngài đã để lại hàng chục tác phẩm quý giá trong nhiều lĩnh vực:

- Biên dịch và chú giải Kinh – Luật – Luận,
- Trước tác giáo lý, luận giải triết học Phật giáo,
- Sáng tác thơ thiền, tùy bút, pháp thoại giàu tính triết lý và từ bi.

Trong đó, có thể kể đến các tác phẩm tiêu biểu như:

- Đường Về Xứ Tịnh, Nẻo Về Chân Như, Hành Trình Tỉnh Thức, Như Huyền Thi Tập, Phật Giáo Nhìn Từ Thực Tại, Chứng Đạo Ca, Như Lai Viên Giác Kinh, Những Chiếc Lá trong Tay, Kinh Pháp Hoa Thâm Nghĩa Đề Cương, Thủ Lăng Nghiêm Kinh Tuyền Trạch Tân Tu, Phật Học Thông Số v.v.
- Trang lieulieuduong.org cũng liệt kê các kinh sách và đề cương mà Như Huyền Thiên sư biên soạn như: Bát Đại Nhân Giác, Bát Nhã Ba La Mật Đề Cương, Chứng Đạo Ca Trục Chỉ Đề Cương, Duy Ma Cật Trục Chỉ Đề Cương, Duy Thức Học Yếu Luận v.v...
- cùng hàng ngàn bài giảng pháp được ghi âm và lưu hành khắp nơi.

Văn của Ngài hàm súc mà uyên áo, chứa đựng tinh thần “*tùy duyên mà bất biến, vô ngã mà vị tha*”.

Thơ của Ngài thanh thoát, nhẹ mà thâm, mang hơi thở thiền vị và tâm từ vô lượng, khiến người đọc dù không cùng tôn giáo cũng cảm nhận được chân lý trong đời sống thường nhật.

IV. Ẩn tu thanh tịnh – Một đời khiêm cung

Năm 2007, Đại lão Hòa thượng chọn ẩn tu nơi rừng núi, kiến tạo ngôi Liễu Liễu Đường trên đồi Tà Dương (*thôn Lạc Sơn, xã Phú Sơn, huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng*) nơi Ngài tu trì, dịch kinh sách, đăng tòa thuyết pháp trực tuyến cho Tăng Ni và Phật tử khắp nơi.

Đại lão Hòa thượng được tứ chúng tôn kính là vị tu sĩ hành trì hạnh “LỤC KHÔNG”:

- Không đệ tử xuất gia,

- Không chùa to Phật lớn,
- Không chức tước địa vị,
- Không tiêu sử cá nhân,
- Không mê tín,
- Không cầu cúng nghi thức.

Khi sức khỏe suy yếu, Ngài được tứ chúng đệ tử thỉnh về TP.HCM để chăm sóc. Sau thời gian ngắn, Ngài an nhiên thu thần viên tịch, ngay tại nơi mình đã hiến dâng trọn đời – Trường Trung cấp Phật học TP.HCM.

Ngài đến thế gian nhẹ như mây, đi cũng như mây bay, để lại một bầu trời pháp âm và đạo hạnh.

SỐNG đã không gì, CHẾT cũng không!
Trăm năm cõi tạm, vẫn vương lòng.
Giang san vũ trụ, ai là chủ?
Vạn kỷ xuân tàn, trở lại đông.
(Như Huyền Thiền Sư – Thaohoiam.vn)

Thơ BÁI BIỆT NHƯ HUYỄN THIỀN SƯ
(Kính dâng Giác linh Đại lão Hòa thượng Thích Từ Thông)

Trường Phật học mãi vọng bóng Thầy,
 Ba mươi bảy năm sáng sao đây.
 Giới đức tỏa hương lan khắp nẻo,
 Từ tâm trải rộng tựa vàng mây.

Pháp âm một đời gieo trí tuệ,
 Thơ truyền vạn kiếp rạng hương bay.
 Giã từ thân tạm về tịch tịnh,
 Tâm hạnh truyền lưu mãi sau này.

Thiền sư đến – đi, không vương ngại,
 Ung dung quây dép trở về Tây.
Từ Thông dung thông chân thật thể,
Như Huyền thanh thoát giữa trời mây.

Học trò cúi lạy dâng tâm nguyện,
 Tiếp bước hạnh Ngài, đạo tỏa bay.
 Tứ chúng xa gần đồng kính lễ,
 Ngưỡng Giác linh Thầy nhập Liên đài.
(Thích Chúc Xuân)

V. Kết

Sự viên tịch của Đại lão Hòa thượng Thích Từ Thông là một tổn thất lớn lao cho hàng hậu học, nhưng cũng là bài học vô thường sâu sắc.

Ngài ra đi trong chánh niệm và an nhiên, để lại cho hậu thế một di sản vô giá, không chỉ thuần túy nằm trong sách vở. Đó là:

- **Một di sản trước tác đồ sộ** với hàng chục công trình dịch thuật, trước tác, thơ thiền, pháp âm, như những cẩm nang dẫn đường cho người tu học.
- **Một di sản giáo dục kiểu mẫu** qua 37 năm kiến tạo và dẫn dắt Trường Trung cấp Phật học TP.HCM. Ngài không chỉ là một hiệu trưởng, mà là một tấm gương sống động về người thầy hết lòng “tiếp dẫn hậu lai”, đào tạo nên nhiều thế hệ Tăng Ni tài đức, góp phần hun đúc nên tương lai của Phật giáo Việt Nam.
- **Một di sản tinh thần cao quý** qua đời sống giản dị, khiêm cung và hạnh tu “Lục Không”. Tấm gương ấy mãi là ngọn đuốc sáng, nhắc nhở mọi người nhất là tăng ni về tinh thần vô ngã, vị tha và sự giải thoát ngay giữa cõi đời này.

Di sản của Ngài, vì thế, là một sự sống động và bền vững, tiếp tục được lan tỏa qua từng thế hệ học trò, từng trang sách, từng bài học về một đời người an nhiên tự tại.

**“Ra đi an nhẹ thỏa lòng mơ,
Ở lại đừng thương khởi cúg thờ.
Gieo giống cây ngon cho quả ngọt,
Niết-bàn là đấy, Vãng sanh đây.”**
(*Như Huyền Thiền Sư – Thaohoiam.vn*)

Theo di nguyện của Đại lão Hòa thượng, tang lễ được cử hành trong sự tĩnh lặng và giản dị, đúng theo tinh thần “BỐN KHÔNG”:

- Không tụng kinh,
- Không để tang,
- Không chấp điệu,
- Không kèn trống.

Sau lễ nhập kim quan và lễ viếng, nhục thân Ngài được trà-tỳ và nhập bảo tháp tại chùa Thanh Sơn (*Nguyễn Xiển, phường Long Bình, TP.HCM*), nơi Người từng lưu trú khi về giảng dạy.

Kính nguyện Giác linh Đại lão Hòa thượng Thích Từ Thông – Như Huyền Thiền sư

Cao đăng Phật quốc, Hồi nhập Ta-bà hóa độ chúng sinh.
Nguyện cầu Phật pháp trường tồn, thế giới hòa bình, nhân tâm tỉnh thức.

Tác giả: Thích Chúc Xuân
(là học tăng của Đại lão Hoà thượng)
17/10/2025

Ghi chú: Trong bài viết có sử dụng một số thông tin các trang tin Phật giáo và Facebook. Kính mong quý tác giả hoan hỷ cho phép sử dụng. Thành thật cảm niệm.